

שמות חכ"א שיחה ג'

"בני בכורי ישראל" - ענין הגדולה בבנ"י - המעלות שלהם - אינו מעלים על האהבה עצמית, כי אדרבא המעלות הם ביטוי לביטול, שהאהבה עצמית מתבטאת גם בכוחות הגלויים.

בפרשתנו נקראים בני ישראל בניו של הקב"ה בפעם הראשונה, וצריך להבין מדוע נאמר (ד, כב) "בני בכורי ישראל" - "בכורי" לשון גדולה - הרי בכמה מקומות משמע שמעלת הבן מתבטא דוקא בבן קטן - "כי נער ישראל ואוהבהו"?

והביאור: האהבה לבן קטן היא, לא מצד מעלתו ושכלו וכיוצ"ב אלא, אהבה עצמית, אך המעלות הגלויות של בן גדול מכסים על האהבה העצמית, ולכן בכל מקום מעלת הבן הוא בהדגשה בבן קטן. אך בבני ישראל ענין הגדולה - המעלות שלהם - אינם מעלימים ואינם בסתירה לאהבה עצמית, כי אדרבא המעלות הם ביטוי לביטול - תכונת בן קטן, שהאהבה עצמית מתבטאת גם בכוחות הגלויים.

וענין זה מרומז במסכת ברכות - ש"ראשית חכמה יראת ה'" - שהתחלת העבודה היא קבלת עול, וסיום המסכת המתחילה בקבלת עול הוא "תלמידי חכמים אין להם מנוחה" - ענין הלימוד, כי, כנ"ל, הביטול מתבטא גם בלימוד.

ועד שענין הלימוד בקטן הוא בגילוי יותר מבגדול, שהרי טבע הקטן שתמיד שואל "מדוע" ואינו מרפה עד שמבין.

וזהו הביאור בסיום המסכת "וכל בניך לימודי ה' ורב שלום בניך אל תקרי בניך אלא בוניך", ש"תלמידי חכמים מרבים שלום" והם "בוניך" משום שהם בבחי' "בניך" - בניים. והשייכות בין "בוניך" - לימוד, - לבן - קבלת עול, הוא "וכל בניך לימודי ה'", שאצל בני ישראל הלימוד הוא תוצאה וביטוי ל"בניך" - האהבה העצמית והקבלת עול.